

akkorra tartjuk fenn, midőn a harmadik, befejező kötet is megjelenik s a teljes katalogus kapcsán alkalmunk nyílik az egész nagybecsű kéziratgyűjtemény ismertetésére.

Sch. Gy.

Magyar Nyomdászok Évkönyve. *Kiadja a Könyvnyomdászok Szakköre. Szerkeszti Gelléri Mihály. Kilenczedik évfolyam, 1894. Pesti-Könyvnyomda-részvénytársaság.* Kis 8r. 172 l. és jegyzetlapok.

Egy szerény viszonyok közt is tisztességgel és szép eredményel működő egyesületnek, a Könyvnyomdászok Szakkörének terméke ez a kis kiadvány, melyből immár a kilenczedik évfolyam lát napvilágot. Ez évkönyvet a magyar nyomdászok indították meg s önmaguk látják el a szakmájukba vágó cikkekkel, melyeknek kettős feladata bizonyosságot tenni a magyar nyomdászat fejlettségéről s elősegíteni annak további haladását. A kötet élén rövid visszaemlékezést találunk a *Typographiának*, az egyesület szakközlönyének 25 éves multjára. *Acz Mihály*, Öreg Rakóczi György könyvnyomtatói cz. dolgozatában ügyesen csoportosítja a hazai irodalomtörténet idevágó adatait. *Firtinger* Károly szemlét tart a hazai nyomdászat újabkori szakirodalmáról, s összeállítja az irodalom termékeinek bibliographiáját; a kötet e közleménye, mint szakrepertórium, igen becses és régen érzett hiányt pótol. Ép ily hasznos *Augenfeld* Miksa jegyzéke a magyar birodalom könyvnyomdairól, és a hazai és külföldi könyvnyomdász-egyesületek címjegyzéke. Az évkönyvbe még *Pusztai* Ferencz, *Székely* Imre, *Kosovitz* Rezső, *Clement* János, *Szóllósy* Mihály, *Somos* Árpád, *Tichy* Ákos és *Ormós* Béla irtak kisebb-nagyobb cikkeket.

—rr.

Schwenke, Paul, dr. Adressbuch der deutschen Bibliotheken. (*Beihfte zum Centralblatt für Bibliothekswesen.* X.) *Leipzig, O. Harrasowitz. 1893.* 8r. XX+411 l.

A könyvtárak fontosságát említeni fölösleges. Azok a tudomány-nak, a művelődésnek kimeríthetlen és nélkülözhetlen forrásai. Minél nagyobb a könyvtárak száma, annál nagyobb a szellemi műveltség. Amerikában 1886-ban 5338 nyilvános könyvtár volt, melyek 20 milliónál több kötetet foglalnak magokban. Európa ebben is elől jár. Nem szándékom az egyes nagy könyvtárakat felsorolni, csak a fönt jelzett műről akarok néhány szót szólni. Szerző a németországi könyvtárak ismertetését magában foglaló művet akart adni. Összesen 1617 könyvtárról közöl adatokat, a mely könyvtárakban mintegy 27,091,298 kötet nyomtatvány és 24,046 kézirat őriztetik. Petzhöld 1875-ben adott ki egy névkönyvet; a majdnem 20 évi időköz eléggé indokolja ez új kézikönyv megjelenését, mely a könyvtárak

nak dolgozni. Petzhold hasonló műve azonban, habár adatai nem mindig pontosak (nem is rendelkezett oly eszközökkel, mint e mű szerzője), még egy időre szükséges lesz, mert Ausztria és Svájc könyvtáira más forrásunk eddig nincs. Kívánatos, hogy mielőbb megvalósuljon az a hír, hogy Ausztriában is készül a Schwenkeéhez hasonló munka.

H. Á.

Nel giubileo episcopale di Leone XIII. Omaggio della biblioteca Vaticana. Roma, tipografia Vaticana, 1893. 4r.

XIII. Leó pápának tavaly ünnepelt 50 éves püspöki jubileumát — úgy mint 1887-ben a levéltár az áldozárt — megülte a vatikáni könyvtár is. Egy emlékkönyvet adtak ki ez alkalommal a könyvtár tisztviselői, mely valamennyi hivatalnoktól rövidebb-hosszabb közleményeket tartalmaz.

A munkát Cozza-Luzi értekezése nyitja meg, ki a régi Borghese-könyvtár egy kódexét: Petrarca breviariumát ismerteti, s egyik lapját facsimileben is adja. Őt követi Carini, ki Saggio bibliografico dei lavori compilati nella biblioteca Vaticana durante il pontificato di Leone XIII. czimmel kronologikus összeállítását nyújtja mindazon munkáknak, melyek XIII. Leó pápasága alatt eddig megjelentek, s melyek tartalmukat egészben vagy részben a vatikáni könyvtár kincseiből meritették. A magyar irodalom természetesen a Vatikáni Magyar Okirattárral van itt képviselve. Rossi azon gyarapodásokról szól, melyekben a vatikáni könyvtár keresztény archaeologiai múzeuma XIII. Leó alatt részesült. Stevenson beszámol azokról a munkálatokról, melyek Leó pápa parancsa folytán a heidelbergi könyvtár és kéziratok felállítására, rendezésére kerültek, ismertetve magát a könyvtárt és a kéziratokat is. Ugolini a vatikáni levéltár Biblioteca di consultazione-ját ismerteti, melynek leírását e folyóirat 1893. évfolyamában Fraknoi Vilmos közlé. Stornaiolo a vatikáni könyvtár urbino-vatikáni görög szövegű kézíratairól szól, melyekről XIII. Leó meghagyása folytán egy új index is készült. Ulisse de Nunzio a kézirati szlav psalteriumokat ismerteti, facsimile-t is adva belőlök. Antonio Sacco a vatikáni új Biblioteca Leonina teremtését és berendezését ismerteti, két fénykép és egy alaprajz kíséretében. E termék a Biblioteca di consultazione mellett fekszik, illetve maga e könyvtár is e termék egyikében van elhelyezve. Franco az aquinói Szt.-Tamás műveinek görög fordítását tartalmazó vatikáni kódexekről értekezik, míg Marucchi a Vatikán papyrusainak gyűjteményét ismerteti.

Végezetül — noha sorrendben előbb áll — Calenzio dell'Oratorio értekezéséről szölok, melynek tárgyát a Borghese-könyvtár kézíratainak leírása képezi, melyek XIII. Leó pápa bőkezűsége folytán nemrég a Vatikán tulajdonába mentek át. E kéziratok —